

"ANAITASUNA" ren zuzendariari

Jaun agurgarria:

Zuen aldizkariaren azken zentaki bietan (155 eta 156 zenbakiak), ez dodaz ain gogoko izan Bertsolari Sariketari buruz idatzi diranak. Eritziak libre dira, ta beti entzun bear izaten dira andik edo emendik norberaren critziakin bat ez datozen gauzak. Ori ala da; ta ala danez, gutxi edo asko zerbait oituak gare lanean muturra sartuta ibiltan garanok. Ezertan laguntzeko eskeintza gutxi izango dogu, baiña egiten dogunagaitik jardutzeko asko izango doguz.

Abel Enbeitari ondo eritziko jako, bearbada, foballistak eta ziklistak aberastea; baiña bera bertsolari izanarren, asko deritxo 100.000 pezetako saria. Neri ez, nork emon edo nundik lortu badago. Ze, nere ustez, ta batez be nere gogoz, iñor aberastekotan be, naiago neuke bertsolaria aberastea, foballista edo ziklista baiño. Sariketarako onenak aukeratu ziran ala ez, ori beste kontu bat da. Ni ez nintzan orretan sartu, nere eritzia eskatu bazeusten be; ta ez noia gauza orri ikutzera. Berengo mailakoetan aukeratze zeatzagoa egin al baleikean be, gorengoak barruan egozenik ezin ukatu. Baiña epaimaikoen lana arako aukeratuen artean saritzea zan, ta ez arako aukeratzea. Ta ez noia gauzak nastatzera.

Baiña bai Abel Enbeitari ta batez be Zabale'ri (ez dakit jauna ala anderea) esan bear deusiet juraduan gipuzkoar geiago falta zala, gauzak obeto bardintzeko (au da, bertsolarien porporziñoz egoteko). Zabalek, ez dakit nundik kontau ebazan iru gipuzkoar epaimaian. Ni, bi geundelakoan nengoan (gaiñera, ni be giputx lez sartu bear bainaiz): J. M. Lekuona ta ni. Ze, besteak, Satrustegi naparra, Itzaina mugazandikoa, eta Aita Martzel bizkaitarra ziran (lenengo domekan Amuritza, baiña bigarreanean Aita Martzel bere orde). An, irugarren gipuzkoarrik ez zan, aintziña izaten ziran ikusi eziñezko espirituren bat ez bazan. Ta ez dot uste. Oin, ikusi eziñezko asko izaten da, baiña ez espiritu utsezkorik. Ta letanien premian gare, baiña mentalidade pobretatik ikusi eziñak

uxatzeko letaniena.

Zabale dalakoak, gogorra naitzala esango dau; baiña gogorra izan bear, kontatzen ikasi bagerik, kontuak artzen asten danarekin.

Gaiñera, zer nai da erabagi? Probitziatasuna ala sariketa bera? Ta erabagia, euskeraren bidez ala probintzi politikaren bidez? Nere ustez, euskeraren bidez izan bear leuke. Eta orretan justuak izateko, arestian esan dodan lez, gutxienez beste gipuzkoar bat bear zan maiburuan. Euskalerriko atlas linguistikoari begiratu, ikusi L. L. Bonapartek ta bere ondorengoak euskalki banatzea zelan egin eben, eta andik ikusiko da nere euskalkia nungoa dodan: Bizkaikoa. Ta, maiburukook ortik juzgatzeko, Bizkaiko bi, giputx bat, napar bat eta mugazandiko bat egozen maiburuko. Ta iñork txarrera artzekotan, gipuzkoarrik artu bear eben ta ez bizkaitarrak.

Baiña euskalki edo probintzi txikikeria orreik aintzat artzeko gogorik ez da izaten maiburu koen artean. An, naiño lan izaten da gauzak aldanik ondoen errotan, aurraz dakigulako, ondo eranda be, nekeza dala erabagi zuzen-zuzena artzea. Ta zuzen jokatzeko lenengokoa entzundakoa zuzen artu bear danez, nik nere aldetik ez daukat eragozpenik bizkaitar bati gipuzkoar bati baiño askoz be obeto ulertzeko. Ta au kontuan izanda, ez daukat cudarik maiburuan gipuzkoar bat geiago egon bear zala.

Zuzendari jauna, naiago neban olako idazki memelueri ez erantzun. Nere denporak, ori baiño geiago balio dau gure euskeraren alde; baiña uste oker orreik oindiño okerragoak ekarri leikiezalako beartu naiz. «ANAITASUNA»ren zuzendaria zaranez, zeure esku gelditzen da jakiñaren gaiñean ipintzen deusudana; zuzendari lez okerreri bidea emotearren, urrengoa olako zaparradaren bat zeure burura joan ez dedin.

Beartua ez zare argitaratza, baiña zeure esku lagatzen dot gutun au argitaratu nai badozu be; ola, uste okerrak zuzentzeko bidea emongo zenduke.

Juan San Martin